

HRISTOS A ÎNVIAT!

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Nr. 7 (380) aprilie 2012

FONDAT ÎN ANUL 1994

Vasile MARINA:

„Domnul să Vă îndrumeze spre noi realizări!”

Mesaj de felicitare cu prilejul Sfintelor Sărbători de Paști al dlui Vasile MARINA, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar

Stimați profesori, colaboratori, doctoranzi și masteranzi ai Academiei

Cu prilejul Sfintelor Sărbători de Paști adresez întregului colectiv al Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova sincere felicitări și urări de bine, doresc ca aceste sărbători înălțătoare să Vă îndrumeze spre noi realizări în activitatea D-voastră nobilă de pregătire a adevăraților profesioniști în domeniul administrației publice de toate nivelurile, de care depinde într-o măsură decisivă evoluția

țării noastre pe calea integrării europene.

Fie ca Lumina Sfântă a acestei mari sărbători să Vă călăuzească pașii, să Vă aducă sănătate și fericire, care să dăinuiască veșnic în preajma D-voastră!

Dumnezeu să Vă dea un curcubeu la fiecare furtună, un zâmbet la fiecare lacrimă, o binecuvântare la fiecare pas, o promisiune la fiecare grijă și un răspuns la fiecare întrebare!

Sfintele Sărbători de Paști să Vă aducă liniște în suflet, multă bucurie, sănătate, fericire și puterea de a dăru și a ajuta semenii.

Nespusa bucurie a Învierii Domnului să sălășluiască întru noi, iar Hristos Cel ce a biruit moartea să reverse asupra noastră belșug de bucurii duhovnicești și întru toate buna sporire, pace în suflet și în gând.

Lumina sfântă a Învierii să coboare în sufletele și în inimile D-voastră.

HRISTOS A ÎNVIAT!

Tudor PALLADI

Cuvântul întrupat

De Ziua Învierii... ca un Dar Lumina Lină vine cu-al ei Har Dumnezeiesc și ne-nnoiește iar Credința cum de-a pururea Dinvină iubirea-n toate e a ta stăpână Clipă de Clipă-ntreaga săptămână De Paște ne-nzilește-al Tainei Dar De-a fi plecați smeriți și-ascultători Și-n Viața noastră mult mai iertători...

Lumina Lină în cais și-prun Cerne de Sus Christos... Codrul străbun Tesare-adânc în frunza de gorun...

Credința-n inimi s-a cutremurat Cât floarea dalbă-n vis ne-a așteptat

Cuvântul întrupat a înviat!..

Jur-împrejur răsună în olat:

- Christos a înviat! – Adevărat a înviat!

Și ne domină-n toate ne'ncetat:

- Christos a înviat! – Adevărat a înviat!

Toate sunt una! Una toate sunt

Tatăl și fiul, Duhul Sfânt...

Viața se naște din Cuvânt...

De Învieria Domnului Preasfânt

Lumină Lină-a Pomului albind Se-așterne-n Calea Omului iubind

Și toți cu Numele-i Ceresc pe buze

Mărturisesc nu să se-amuze

Ci moartea veșnic s-o refuze:

- Christos a înviat! – Adevărat a înviat!

Cuvântul întrupat!... Cuvântul întrupat!...

11-12 aprilie 2012

SUMAR

Hristos a înviat!.....	1
Oficial.....	2
Cresc salariile demnitarilor.....	3
Colaborare cu România.....	4
Implementarea proiectelor.....	5
Departamentul dezvoltarea profesională...6-7	
Poezii de sfintele Paști.....	8
Viața Academiei.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Dicționar UE.....	12

Mai multă știință, mai mult adevăr

Din alocuțiunea Președintelui Republicii Moldova, Nicolae Timofti, la sesiunea a XIV-a a Asambleii Academiei de Științe a Moldovei din 3 aprilie 2012

Ultimul an a fost unul deloc ușor pentru Republica Moldova. Incertitudinea politică a marcat întreaga societate, precum și toate procesele care au avut loc în țară. Multe eforturi, inclusiv intelectuale, au fost consumate pentru a identifica soluții în vederea depășirii situației create. Însă problemele de ordin politic au fost soluționate și a venit timpul când energia noastră creatoare urmează să fie canalizată spre relansarea economiei țării, spre rezolvarea diverselor probleme cu care se confruntă cetățenii. În acest proces, Dumneavoastră trebuie să vă aflați în primele rânduri, contribuind, cu vasta experiență și cu cunoștințele profunde de care dispuneți, la modernizarea Republicii Moldova.

Aveți tot dreptul să Vă mândriți cu rezultatele obținute în anul 2011. Republica Moldova a devenit prima țară din Parteneriatul Estic asociată la Programul Cadru al Uniunii Europene pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică, obținând drepturi similare cu cele ale statelor membre ale UE. Acum este necesar ca instituțiile de cercetare și universitățile să-și conjuge eforturile pentru a beneficia de fondurile și posibilitățile pe care le oferă Uniunea Europeană. În acest context, veți avea toată susținerea mea.

Țara noastră nu are resurse naturale, îndeosebi energetice, care asigură într-o oarecare măsură bunăstarea statelor ce dispun de asemenea resurse. De aceea, consider că singura cale spre un viitor prosper pentru țara noastră este cea a edificării unei economii bazate pe cunoaștere.

Prioritățile în domeniul cercetării și dezvoltării trebuie să fie axate pe soluționarea eficientă a problemelor societății și ale statului. În acest context, obiectivele de performanță în domeniul științei și inovării din programul de activitate al Guvernului sunt axate pe încurajarea parteneriatelor public-privat pentru realizarea de proiecte și activități de cercetare, în scopul dezvoltării capacității de producere și de asimilare a tehnologiilor avansate, precum și al promovării cooperării științifice și tehnologice cu parteneri externi, inclusiv cu mari companii transnaționale, ce ar oferi acces la cercetarea avansată și la înalte tehnologii.

Este firesc ca oamenii de știință să aspire la o finanțare publică mai consistentă, dar doresc să subliniez, că majorarea alocațiilor bugetare reduce necesitatea

investițiilor din sfera businessului. Iar în condițiile unei finanțări stabile din partea statului, banii privați devin neatractivi. Noi nu ne putem permite acest lux și nici nu putem tolera o astfel de situație. Desigur, în acest sens trebuie să creăm condițiile și stimulentele necesare pentru a atrage în știință mijloacele financiare ale mediului

de afaceri.

Totodată, trebuie să menționez și faptul, că finanțarea cercetării trebuie să depindă și de rentabilitatea investițiilor efectuate, și de relevanța rezultatelor obținute.

În identificarea priorităților de dezvoltare a sferei științei și inovării pe termen mediu și lung, comunitatea științifică trebuie să se conducă de următorul principiu de bază - ajustarea științei la obiectivele fundamentale de dezvoltare social-economică, culturală și politică a țării, aceste obiective fiind modernizarea societății și economiei, precum și integrarea europeană.

O sarcină deosebită pentru domeniul științei și inovării este și sporirea atractivității științei pentru tânăra generație. Am în vedere antrenarea tinerilor cu spirit creativ la soluționarea problemelor cu care se confruntă republica în diverse domenii. Perfecționarea procesului de pregătire a cadrelor științifice de înaltă calificare constituie în acest sens o prioritate. Aici nu este aplicabilă cunoscuta regulă conform căreia cantitatea trece în calitate. Dimpotrivă, coborârea nivelului exigențelor față de competitorii la gradele științifice în favoarea creșterii numărului acestora are drept consecință, mai devreme sau mai târziu, stagnarea dezvoltării științei, ceea ce conduce și la discreditarea numelui de om de știință. Academia, care este responsabilă de nivelul de dezvoltare a științei, este, pur și simplu, obligată să depună toate eforturile în acest sens. Totodată, tre-

buie să fie întreprinse măsuri pentru a ridica prestigiul oamenilor de știință din țară noastră. Aceștia trebuie să-și ocupe locul binemeritat în societate.

În raportul său, domnul Președinte, Gheorghe Duca, se va opri mai detaliat asupra problemei privind aderarea la Spațiul European de Cercetare, însă eu doresc să Vă atrag atenția asupra unor momente care, în opinia mea, sunt deosebit de importante.

Știința nu cunoaște frontiere, iar provocările cărora cercetarea trebuie să le facă față devin globale. Domeniul științei și tehnologiilor are, în acest context, menirea să contribuie la stabilitatea, securitatea și prosperitatea atât în țara respectivă, cât și pe plan mondial.

Cooperarea ar trebui să se concentreze în special pe capacitățile științifice și tehnologice ale membrilor Spațiului European de Cercetare, ținând cont de specificul de dezvoltare al țării noastre.

Generarea, difuzarea și exploatarea cunoștințelor stau la baza sistemului de cercetare. Accesul la cunoștințe și folosirea acestora de către sectorul real al economiei reprezintă unul dintre obiectivele Spațiului European de Cercetare, în care cunoștințele trebuie să circule fără bariere la toate nivelurile societății.

În acest context, consider că pentru a lucra eficient și corect în simbioză deplină cu societatea europeană, sunt necesare dezvoltarea de noi canale de comunicare, abordarea inovatoare a aspectelor legate de știință, cercetare și transfer tehnologic, precum și un angajament sporit al tuturor factorilor implicați în cercetare, în activități de educare și formare.

În încheiere, vreau să subliniez că sarcinile de importanță cardinală, care stau în fața noastră, vor putea fi realizate doar prin consolidarea tuturor eforturilor - intelectuale, materiale și financiare. Doar astfel vom putea crea o bază temeinică pentru asigurarea modernizării țării noastre.

De asemenea, doresc să Vă asigur de susținerea mea în eforturile Dumneavoastră de a păstra și a dezvolta tezaurul științific al țării într-un prosperare a Republicii Moldova.

Am convingerea că în această operă veți avea susținerea întregii societăți dacă, după cum spunea Goethe, veți genera "Lumină, mai multă lumină", aceste vorbe având sensul de "mai multă știință, mai mult adevăr".

Demnitarii își majorează salariul

Guvernul a aprobat majorarea salariilor persoanelor cu funcții de demnitate publică începând cu 1 iunie 2012.

Potrivit modificărilor operate, salariul nou al președintelui țării va fi de 15 mii de lei. Președintele Parlamentului și premierul vor primi câte 13 mii de lei. Salariu de 13 mii de lei vor avea și președinții Curții Constituționale, Curții Supreme de Justiție și Consiliului Superior al Magistraturii, la fel ca și procurorul general.

Deputații vor avea același salariu ca și miniștri – 10,5 mii lei.

Președintele Curții de

Apel și președinții judecătoriilor vor fi remunerați cu 8,5 mii lei și, respectiv, 7,5 mii lei. Salariile judecătorilor vor varia în funcție de instanța în care își desfășoară activitatea. Acestea vor fi între 6 mii de lei și 11,6 mii pentru judecătorii Curții Constituționale.

Salariu mai mare vor ridica și directorii Serviciului de Informații și Securitate, Centrului pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, președinții, vicepreședinții și membrii Comisiei Naționale de Integritate, Comisiei Electorale Centrale, Consiliului Coordonator al Audiovizualu-

lui, Casei Naționale de Asigurări Sociale etc.

Nici aleșii locali nu vor rămâne fără majorări de salariu. Salariul primarului capitalei va crește până la 10,5 mii lei, iar al viceprimarilor – până la 8,8 mii. Președinții raioanelor vor primi între 8 și 8,3 mii lei în funcție de numărul locuitorilor raionului respectiv. Primarii de orașe vor câștiga între 6,2 și 6,8 mii lei, iar cei de comună – până la 5,8 mii lei. Salariul bașcanului Găgăuziei va fi egal cu cel al primarului capitalei, adică 10,5 lei.

Întrebată cu câte procente vor crește în medie sala-

riile demnitarilor, Valentina Buliga, ministrul muncii, protecție sociale și familiei, nu a oferit un răspuns exact. „Pot în schimb să spun că salariul meu actual este de 7,1 mii lei și nimic mai mult, niciun spor, niciun premiu”, a menționat Buliga. Potrivit proiectului, salariul miniștrilor va crește până la 10,5 mii lei.

În total de majorări de salarii vor beneficia 7 mii de persoane. Costul acestor majorări se estimează la 56 de milioane de lei. Proiectul urmează să fie susținut și de Parlament.

Info-Prim Neo

Reprezentanții Academiei au participat la acțiunea de salubritate „Hai, Chișinău!”

Un grup de circa 40 de masteranzi ai anului I, învățământul la zi, de la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova (specializările „Teoria și practica administrației publice”, „Administrare publică”, „Management” (MP și MC) și

martie curent, la acțiunea de salubritate, care s-a desfășurat în zona orașului Durelești.

Împreună cu masteranzii, la campania de salubritate au participat, de asemenea, Natalia Scifos, Tatiana Naizambaev, Tatiana Castrașan, specialiști principali în Departamentul

dorit să menționeze câteva nume de masteranzi, care s-au evidențiat cel mai mult în cadrul acțiunii de salubritate, dar reprezentantul Departamentului organizarea instruirii a protestat categoric.

- Nu este cazul să evidențiați pe nimeni, toți masteranzii

volumul de muncă încredințat, în speranța și dorința de a avea un mediu înconjurător mai curat și mai plăcut.

Ar mai fi de menționat că reprezentanții sectorului Centru al municipiului Chișinău au asigurat participanții la acțiunea de salubritate din

„Relații internaționale”) au dat curs apelului lansat de Primăria municipiului Chișinău și au participat în modul cel mai activ în ziua de sâmbătă, 31

organizarea instruirii, al căruia director, dna Tatiana Șaptefrați, a fost inițiatorul și animatorul muncilor de salubritate.

Autorul acestor rânduri a

au avut o atitudine responsabilă față de misiunea încredințată, toți au muncit la fel de bine la colectarea deșeurilor, isprăvindându-se de minune cu

preajma străzii laloveni cu instrumentarul necesar, cu mănuși și saci pentru colectarea deșeurilor.

Gheorghe BĂJENARU

Semnarea unui acord de cooperare cu Agenția Națională a Funcționarilor Publici din România

Pe 2 aprilie curent, la Academia de Administrare Publică de pe lângă Preșe-

serviciilor publice; regimul actului administrativ referitor la funcția publică și la

Părțile au decis, în scopul implementării prevederilor Acordului, asupra consti-

de Administrare Publică dl **Oleg BALAN**, vicerector, doctor habilitat, profesor universitar interimar, dna **Tatiana ȘAPTEFRAȚI**, director al Departamentului organizarea instruirii, doctor, conferențiar universitar, dna **Aurelia ȚEPORDEI**, director al Departamentului dezvoltare profesională, iar Agenția Națională a Funcționarilor Publici a Ministerului Administrației și Internelor din România a mai fost reprezentată de dna **Monica DIMITRIU** – director, **Dan SACHELARESCU** – director, **Dan CATALIN** – consultant.

Reprezentanții Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova și ai Agenției Naționale a Funcționarilor Publici din cadrul Ministerului Administrației și

dintele Republicii Moldova, a fost semnat Acordul de Cooperare între Ministerul Administrației și Internelor din România și Academia de Administrare Publică privind cooperarea în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici. Acordul a fost semnat de către dl **Vasile MARINA**, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar, și dl **Andras SZAKAL**, secretar de stat la Ministerul Administrației și Internelor din România, președintele Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.

Acordul prevede cooperarea în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici pe următoarele sectoare: reformă și inovație în funcția publică; managementul funcției publice și al funcționarilor publici; livrarea serviciilor publice și calitatea

funcționarii publici; standardele de conduită a funcționarilor publici; formarea și perfecționarea funcționarilor publici.

Prin Acordul semnat părțile au convenit asupra unor forme de cooperare, cum ar fi, de exemplu, organizarea vizitelor de lucru și stagiilor pentru funcționarii publici, care ocupă funcții publice de conducere și pentru specialiști din diferite domenii specifice, conform planului anual aprobat de autoritățile competente; organizarea atelierelor de lucru comune de experți, seminare și alte întâlniri; oferirea de consultanță tehnică în domeniul formulării politicilor publice și a strategiilor, al canalelor/metodelor de livrare a serviciilor publice; acordarea de sprijin funcționarilor publici, la solicitare, în vederea elaborării de proiecte de cercetare comune convenite de autoritățile competente.

tuirii unui Comitet de Cooperare, rolul căruia este de a conveni asupra sarcinilor specifice, a îndatoririlor de

a stabili condițiile și angajamentele concrete, inclusiv cu privire la angajamentele financiare. Comitetul va evalua și va monitoriza, de asemenea, implementarea colaborării, ca linie directoare pentru activitățile ulterioare.

La procesul de negocieri și la semnarea Acordului de Cooperare au mai participat din partea Academiei

Internelor din România și-au exprimat ferma convingere, că Acordul de Cooperare semnat va contribui în mod plenar la avansarea pe toate căile și direcțiile a societăților din România și Republica Moldova, va consolida și mai mult relațiile de prietenie și de cooperare existente, va apropia și mai mult cele două state românești.

Cor. „F. P.”

Experți francezi în vizită la Academie

Pe 3 aprilie curent, în vizită la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova s-a aflat un grup de coordonatori de proiect din Franța. Din componența grupului au făcut

logie a Universității din Maine, **Mohamed AITE** – director-adjunct și director asociat pentru relații internaționale al Facultății de Științe și Tehnologie a Universității din Maine.

Oaspeții francezi au avut o

rea pregătirii și perfecționării cadrelor de funcționari publici din republică, în special în domeniul instruirii masteranzilor și cursanților cu aplicare la tehnologiile informaționale, formele și metodele de informatizare a organelor administrației publice centrale și locale.

Din partea Academiei la întrevvedere au participat dl **Oleg BALAN** – vicerector, doctor habilitat în drept, profesor universitar interimar, dna **Teodora GHERMAN** – șef Catedră tehnologii informaționale aplicate, doctor în pedagogie, conferențiar universitar interimar, dl **Florentin PALADI** – doctor habilitat în științe fizico-matematice, conferențiar universitar la Catedra tehnologii informaționale aplicate, dl **Vlad CANȚÎR** – lector superior universitar la Catedra științe politice și relații internaționale, președinte al Federației Sindicatelor Anga-

jaților din Serviciile Publice din Republica Moldova.

La întrevvedere a asistat, de asemenea, dl **Iurie MOCANU** – șef Direcție tehnologii informaționale și asigurare didactică a Ministerului Educației al Republicii Moldova.

Vizita experților francezi s-a axat pe studierea experienței Academiei de Administrare Publică în vederea predării disciplinelor din domeniul tehnologiilor informaționale, precum și pe implementarea proiectului european „Tempus” „Elaborarea curriculumului în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale”, care este realizat de Academia de Administrare Publică în comun cu Universitatea din Maine (Franța), Universitatea Tehnică din Kiev (Ucraina), Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.

pate **Nicolas POSTEC** – expert în utilizarea tehnologiilor informaționale la Ministerul Învățământului Superior al Franței, director de proiect, **Bernard CASTAGNEDE** – director al Facultății de Științe și Tehno-

întrevvedere cu dl **Vasile MARINA**, rector al Academiei, doctor habilitat în științe fizico-matematice, profesor universitar, care i-a familiarizat cu activitatea corpului profesoral-didactic al Academiei în vede-

Săptămâna NATO în Republica Moldova

La data de 2 aprilie curent, în Republica Moldova au demarat o serie de activități și evenimente consacrate Alianței Nord-Atlantice, organizație cu care țara noastră are un parteneriat destul de fructuos. Mai concret, este vorba de „Săptămâna NATO în Republica Moldova”, care este organizată de Centrul de Informare și Documentare NATO din țară, cu suportul statelor membre ale Alianței.

Pe durata acestei săptămâni (2-9 aprilie) au avut loc mai multe expoziții, lecții publice și luări de cuvânt, consacrate Alianței Nord-Atlantice. Printre aceste evenimente putem enumera: expoziția de fotografii intitulată „Promovarea Libertății și Securității în lume”, Masa rotundă „Clubul prietenilor NATO”, lecția publică ținută de ambasadorul Turciei la Chișinău etc.

În cadrul acestor manifestări a fost implicată și Secția

de informare și documentare a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, care la data de 3 aprilie în colaborare cu CID NATO a lansat în sediul Bibliotecii Științifice AAP expoziția de carte cu genericul „Promovarea

libertății și Securității în lume”. Cu această ocazie reprezentanții CID NATO au donat Bibliotecii un set de publicații ce reflectă activitățile NATO pe plan mondial.

În cadrul întâlnirii au luat cuvântul reprezentanții Centru-

lui de Informare și Documentare NATO din Republica Moldova în frunte cu directorul Nicolae Vascauțan. Dumnealui a vorbit despre misiunea, rolul și importanța NATO în menținerea ordinii și securității pe plan mondial și despre avantajele pe care la

are Republica Moldova ca partener NATO.

Elena SPÎNACHI, coordonator de program în cadrul CID NATO, a evidențiat principalele evenimente pe care centrul și-a propus să le realizeze în săptămâna respectivă, iar Angela

Bercaru, stagiar la CID NATO, a făcut o prezentare generală a publicațiilor, donate Bibliotecii Științifice AAP.

Dna Rodica Sobieski-Camerzan a realizat o incursiune în colecția Bibliotecii la tema sistemului internațional de securitate, publicații legate direct sau indirect de NATO.

Participanți la lansare, funcționarii publici ai consiliilor raionale din Republica Moldova, au fost deosebit de interesați de posibilitatea implementării anumitor proiecte la nivel local cu finanțarea NATO. Acțiunile realizate până în acest moment cu susținerea NATO sunt un exemplu elocvent al potențialului deosebit, pe care îl presupune colaborarea cu o organizație unică în plan mondial, cum este NATO.

Sergiu CARCEA,
specialist principal, Secția
informare și documentare

Departamentul Dezvoltare Profesională

Aurelia ȚE-PORDEI, magistrul în administrația publică, lector superior universitar, director Departamentul dezvoltarea profesională.

Colaborează la Academia de Administrare Publică din anul 1998. Activitate de cercetare: instruirea profesională a personalului și impactul ei asupra activității

organelor administrației publice; administrația publică centrală. Autor și coautor a peste 20 articole științifice, inclusiv: „Perfecționarea continuă a personalului: concepție, tematica cursurilor, programe”, „Interdependența dintre organizarea, evaluarea și eficiența procesului de perfecționare a personalului din administrația publică”, „Aspecte ale dezvoltării potențialului uman din administrația publică”, „Perfecționarea funcționarilor publici: studiu comparat” etc. Predă disciplina „Administrația publică”.

Departamentul Dezvoltare Profesională este o subdiviziune structurală din cadrul Academiei, misiunea căruia constă în planificarea,

organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională a personalului din autoritățile publice și din alte instituții publice și private.

Funcții de bază

În vederea realizării misiunii sale, Departamentul are următoarele funcții de bază:

- participarea la elaborarea proiectelor de acte normative în domeniul dezvoltării profesionale a personalului din serviciul public;
- elaborarea obiectivelor strategice și conceptuale privind desfășurarea în cadrul Academiei a procesului de dezvoltare profesională a personalului din serviciul public, instituții private;

• planificarea, organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională a personalului din autoritățile administrației publice, precum și din alte instituții publice și private;

• acordarea asistenței metodologice și informaționale în domeniul dezvoltării profesionale;

• reprezentarea Academiei în raporturile cu organizații din țară și din străinătate în domeniul său de competență.

Natalia VREMEA, specialist principal. Absolventă a Academiei de Administrare Publică și a Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, doctorandă a aceleiași facultăți. Activează în cadrul Departamentului din anul 2004. Este responsabilă de organizarea și desfășurarea eficientă a procesului de dezvoltare profesională, de elaborarea programelor de instruire a personalului atât din cadrul autorității

lor administrației publice centrale, cât și locale (la comanda de stat și la solicitarea altor autorități); colaborează cu autoritățile publice în probleme de delegare la instruire a funcționarilor nominalizați în planul de realizare a cursurilor de dezvoltare profesională, precum și a formatorilor implicați în realizarea programei tematice; elaborează și prezintă directorului Departamentului pentru aprobare rapoartele privind organizarea și desfășurarea fiecărui curs de dezvoltare profesională, precum și rapoartele semestriale și anuale privind activitatea desfășurată.

autorităților administrației publice. Având aprobată tema tezei de doctor „Rolul transparenței administrative în consolidarea instituțională a administrației publice”, conducător științific Angela Popovici, doctor în științe istorice, conferențiar universitar a publicat o serie de lucrări științifice, inclusiv „Transparența decizională – abilitatea administrației de a implica cetățeanul”, „Transparența administrativă – un principiu fundamental în activitatea funcționarului public contemporan”, „Acces la informație, transparență și participare – dimensiuni-cheie în consolidarea instituțională a administrației publice”, etc.

Repere normative

Departamentul este responsabil de organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională a personalului în strictă conformitate cu prevederile actelor normative în domeniu, a Regulamentului cu privire la dezvoltarea profesională a personalului, a hotărârilor Senatului, ordinelor și dispo-

zițiilor rectorului în domeniul său de competență, de identificarea la timp a problemelor, deficiențelor existente în domeniu și formularea propunerilor de soluționare a lor, precum și prezentarea în termenele stabilite a informațiilor pentru Președinție, Cancelaria de Stat, Senat, rectorul Academiei.

Galina MARE, specialist principal, desfășoară activități profesionale legate de două domenii apropiate sufletului ei: primul

– jurnalism și științe ale comunicării, și al doilea – administrație publică. Având o experiență în mediile de informare în masă – Compania „Teleradio-Moldova”, Departamentul „Radio Moldova Internațional”, „Actualități”, Ziarul „Flux”, în anul 2000 a fost angajată în calitate de redactor la publicațiile Academiei de Administrare Publică, revista „Administrarea Publică” și ziarul „Funcționarul Public”, în cadrul cărora a activat timp de opt ani de zile, timp suficient ca să se apropie de cea de-a doua specialitate – administrația publică. Anume aceasta a și determinat-o ca în anul de studii 2004-2005 să efectueze studii postuniversitare prin masterat la specialitatea „Administrația publică”, iar mai târziu, în anul 2009, să se înscrie la studii prin doctorat, cu intenția de a continua cercetările inițiate vizând transparența în activitatea

autorităților administrației publice.

Având aprobată tema tezei de doctor „Rolul transparenței administrative în consolidarea instituțională a administrației publice”, conducător științific Angela Popovici, doctor în științe istorice, conferențiar universitar a publicat o serie de lucrări științifice, inclusiv „Transparența decizională – abilitatea administrației de a implica cetățeanul”, „Transparența administrativă – un principiu fundamental în activitatea funcționarului public contemporan”, „Acces la informație, transparență și participare – dimensiuni-cheie în consolidarea instituțională a administrației publice”, etc.

Cu începere din anul 2008, își continuă activitatea științifică și cea profesională în cadrul Departamentului dezvoltare profesională, ceea ce poate fi confirmat prin participarea la mai multe cursuri de dezvoltare profesională: „Managementul public”, „Managementul resurselor umane”, „Abilități manageriale”, „Politici publice” etc., precum și la mai multe training-uri privind rolul transparenței administrative în consolidarea instituțională a administrației publice.

normativ-economică și tehnico-documentară a procesului de dezvoltare continuă a personalului; efectuează înregistrarea participanților la dezvoltarea continuă a personalului și pregătește dispozițiile de înscriere a lor la cursurile de dezvoltare profesională; este

responsabilă de starea documentației de evidență a cursurilor de dezvoltare profesională continuă: registrele grupelor; registrul de eliberare a certificatelor; dispozițiile de înscriere la cursuri; ordinele de absolvire a cursurilor de dezvoltare profesională.

Marina PRETECA, specialist principal, master în administrarea publică. La Academia de Administrare Publică activează din anul

2008. În activitatea sa asigură organizarea și desfășurarea, în conformitate cu termenele stabilite, a cursurilor de dezvoltare profesională a personalului; elaborează și asigură realizarea orarului lecțiilor și altor activități didactice; coordonează activitatea de asigurare

Departamentul Dezvoltare Profesională

Scurt istoric

Inițial, dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică a fost organizată de către Direcția Instruire.

Ulterior, în anul 1998, a fost înființată Direcția perfecționare continuă a personalului, în cadrul căreia a fost elaborată și implementată baza organizatorică și metodică a procesului de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică.

Cu începere din anul 2003, activitățile de perfecționare a personalului au fost organizate și desfășurate de către cele trei departamente constituite în cadrul Academiei, iar moni-

torizarea și evaluarea procesului de perfecționare era efectuată de către Direcția monitorizare, evaluare și control. În perioada 2005-2010, activitățile de dezvoltare profesională a personalului au fost desfășurate de către Direcția perfecționare profesională a personalului.

Actualmente, activitățile de dezvoltare profesională a personalului din cadrul autorităților publice, precum și cele private se desfășoară în cadrul Departamentului Dezvoltare Profesională, creat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 518 din 26 august 2010.

Cifre și date

În perioada 1994-2011 în cadrul Departamentului Dezvoltare Profesională și-au perfecționat calificația **20776** de funcționari publici. Dacă în anul 1994, primul an de activitate a Academiei de Administrare publică în domeniul dezvoltării profesionale, au susținut cursuri de perfecționare doar 39 de funcționari publici, apoi peste zece ani,

în 2003, numărul acestora a constituit deja 2156 de persoane, sau de peste 50 de ori mai mult, iar în anul trecut, 2011, în procesul de instruire continuă au fost antrenați 2804 persoane.

De menționat, că de la începutul anului curent au susținut cursuri de perfecționare deja 827 de funcționari publici și alte categorii de persoane.

Maria MURAVCA, specialist principal. A absolvit Academia de Administrare Publică în 2010, la specialitatea Relații Interna-

ționale Activează la Academie din anul 2008, inițial la Catedra Relații Internaționale, în calitate de laborant superior, iar din septembrie 2010 – în calitate de specialist principal în cadrul Departamentului Dezvoltare Profesională.

Victoria ȚEPORDEI, specialist principal. La Academia de Administrare Publică activează din anul 2011.

Absolventă a Universității de Stat din Moldova, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative. În prezent este masterandă la specialitatea „Management” din cadrul Academiei de Administrare Publică. A participat la cursul de perfecționare „Managementul și elaborarea programelor/ proiectelor”. Res-

ponsabilitățile principale: asigură organizarea și desfășurarea în conformitate cu termenele stabilite a cursurilor de pregătire profesională a personalului (conform comenzii de stat, la solicitarea autorităților administrației publice în baze contractuale, în teritoriu și cu concursul organizațiilor internaționale); organizează și efectuează evaluarea cursurilor de perfecționare; elaborează și asigură realizarea orarului lecțiilor și altor activități didactice, monitorizarea frecvenței participanților la cursurile de perfecționare.

Irina CIUTAC, specialist principal. În anul 2003, a absolvit Academia de Administrare Publică la specialitatea „Administrație publică”. La Academie activează din anul 2004, inițial – în cadrul Departamentului Management Public, iar cu începere din anul 2006

– specialist principal în cadrul Departamentului Dezvoltare Profesională. Fiind printre primii angajați ai Departamentului, Irina Ciutac posedă abilități excelente în organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională. A studiat cu succes experiența pe segmentul profesional în cadrul vizitelor de studii în Lituania, Slovenia și Suedia.

Olesea SÎCI-BORODIN, specialist principal. A absolvit Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, specialitatea Drept Internațional, în anul 2004. Imediat după absolvire, este angajată în calitate de secretar al Consiliului sătesc Gura Camencii,

raionul Florești. Fiind stăpînită de dorința de a-și perfecționa nivelul profesional, în anul 2007 absolvește Academia de Administrare Publică la specialitatea „Administrație publică”. La Academie activează din anul 2008, inițial – la Catedra științe juridice, iar din octombrie 2008 – specialist principal în cadrul Departamentului Dezvoltare profesională.

Marcelina RĂU, specialist principal. A absolvit Universitatea

de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău la specialitatea „Informatică și limbi străine”, în anul 2009. A susținut masteratul la Academia de

Administrare Publică, specialitatea „Management”, unde a activat în calitate de laborant superior la Catedra economie și management

public. Din septembrie 2010, activează în cadrul Departamentului Dezvoltare Profesională.

Mihai EMINESCU

Învierea

Prin ziduri înnegrite, prin izul umezelii,
Al morții rece spirit se strecură-
n tăcere;
Un singur glas îngână cuvintele
de miere,
Închise în tratajul străvechii
evangeliei.

C-un muc în mâini moșneagul
cu barba ca zăpada,
Din cărți cu file unse norodul îl
învață,
Că moartea e în luptă cu veci-
nica viață,
Că de trei zile-nvinge, cumplit
muncindu-și prada.

O muzică adâncă și plină de
blândete
Pătrunde tânguioasă puternici-
le bolți:
"Pieirea, Doamne sfinte, căzu în
orice colț,
Înveninând pre însuși izvorul
de vieți,

Nimica înainte-ți e omul ca un
fulg,
Ș-acest nimic îți cere o rază
mângâioasă,
În pâlcuri sunătoare de plânse-
te duioase
A noastre rugi, Părinte, organe-
lor se smulg".

Apoi din nou tăcere, cutremur
și sfială
Și negrul întuneric se sperie de
șoapte...
Douăsprezece pasuri răsună...
miez de noapte...
Deodată-n negre ziduri lumina
dă năvală.

Un clocot lung de glasuri vui de
bucurie...
Colo-n altar se uită și preoți, și
popor,
Cum din mormânt răsare Chris-
tos învingător,

lar inimile toate s-unesc în ar-
monie:

"Cântări și laude-nălțăm
Noi, Ție unuia,
Primindu-l cu psalme și ramuri,
Plecați-vă neamuri,
Cântând Aleluia!

Christos au înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte căl-
când-o,
Lumina ducând-o
Celor din morminte!"

Alexandru VLAHUȚĂ

Christos a înviat

Și-au tremurat stăpânii lumii
La glasul blândului profet
Și-un dușman au vazut în fiul
Dulgherului din Nazareth!

El n-a venit să răzvrătească
Nu vrea pieirea nimănui;
Descult, pe jos, colindă lumea
Și mulți hulesc în urma lui.

Și multi cu pietre îl alungă
Și răd de el ca de-un smintit:
Iisus zâmbește tuturor-
Atotputernic și smerit!

El orbilor le dă lumina,
Și mușilor le dă cuvânt,
Pe cei infirmi îi întărește,
Pe morți îi scoală din mormânt.

Și tuturor de o potrivă.
Împarte darul lui ceresc-
Și celor care cred într-însul,
Și celor ce-l batjocoresc.

Urașcă-l cei fără de lege...
Ce-i pasă lui de ura lor?
El a venit s-aducă pacea
Și înfrățirea tuturor.

Din toată lumea asupriții
În jurul lui s-au grămadit
Și-n vijeliile de patimi
La glasul lui au amuțit:

„Fiți blânzi cu cei ce vă insultă,
lertați pe cei ce vă lovesc,
lubiți pe cei ce-n contra voastră
Cu vrăjmașie se pornesc”...

.....

Voi toți, ce-ați plâns în întuneric
Și nimeni nu v-a mângâiat,
Din lunga voastră-ngenunche-
re
Sculați... Christos a înviat!

Alexe MATEEVICI

Hristos a'nviat

Se așternuse piatra pe proaspătul mormânt
Și noaptea coborâse, acoperind cetatea.
Se liniștise neamul vânzării. Pe
pământ
Era o taină mare... minune-
apropiată.

Au stat tăcuți de pază cei doi
ostași străjeri
Ne-atingși de măreția adâncuri-
lor firii,
Nepresimțind venirea minunii
celei mari
Ce-avea să schimbe fața și ros-
tul omenirii.

Și iată miezul nopții, de stele-
mpodobit:
Un tunet lung s' aude, pământ-
tu-n el vuieste.
Adânci puteri îl mișcă, izbindu-
l. Sguduit
Mormântul se deschide: scrip-
tura se împlinește.

Lumini lucesc la gura mormân-
tului deschis,
Întunecimea piere o clipă-n
toată firea...
Hristos învie!... Paznici, să fie
vouă vis,
Lumina vă orbește, v'a înlemnit
uimirea!

Lumină din lumina cerescului
cuprins
Lucește-acum pe chipu-i.
Il'nălță biruința.
Și, lepădând pământul, îi lasă
foc nestins
Pe calea mântuirii: nădejdea și
credința.

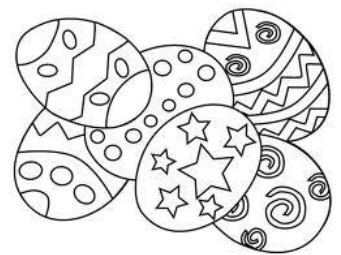
Cu moartea Sa, pe cruce mu-
rind nevinovat,

Ne-a dat El nouă pildă a marei
jertfi de Sine,
Cu moartea Sa pe moarte căl-
când a înviat
Spre învierea vieții în faptele de
bine.
Cântați cu bucurie acelui Ce-a
scăpat
Pe om și omenirea de moarte
sufletească.
E Paștele! Vieța! Hristos a învi-
at!
Iubire între oameni și pace să
domnească.

George TOPÂRCEANU

La Paști

Astăzi în sufragerie
Dormitau pe-o farfurie,
Necăjite și mănjite,
Zece ouă înroșite.

Un ou alb, abia ouat,
Cu mirare le-a-ntrebat:
- Ce vă este, frățioare,
- Ce vă doare?
Nu vă ninge, nu vă plouă,
Stați gătite-n haină nouă,
Parcă, Dumnezeu mă ierte,
N-ați fi ouă...
- Suntem fierte!
Zise-un ou rotund și fraise
Lângă pasca cu orez.
Și schimbându-și brusc alu-
ra,
Toate-au început cu gura:
- Pân'la urmă tot nu scap!
- Ne gătește de paradă.
- Ne ciocnește cap în cap
Și ne zvârle coaja-n stradă...
- Ce rușine!
- Ce dezastru!
- Preferam să fiu omletă!
- Eu, de m-ar fi dat la cloșcă,
Aș fi scos un pui albastru...
- Și eu unul violet...
- Eu, mai bine-ar fi să tac:
Așa galben sunt, că-mi vine
Să-mi închipui că pe mine
M-a ouat un cozonac!..

Dezvoltarea profesională a funcționarilor publici la o nouă calitate

În perioada 02 - 06 aprilie curent, în cadrul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova au fost organizate trei cursuri de dezvoltare profesională la Comanda de Stat și două cursuri finanțate din Fondul Fiduciar Multidonator.

Cele finanțate de la bugetul de stat au fost următoarele cursuri.

baza identificării necesităților și stabilirii priorităților, modelarea atitudinilor necesare pentru respectarea normelor de conduită de către funcționarii publici și menținerea relațiilor eficiente cu autoritățile publice locale de nivelul întâi.

Al treilea curs, **„Managementul autorității administrației publice locale”**, organizat pentru primarii și viceprimarii

Primul, **„Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu”**, a fost destinat personalului cu funcții de execuție din cadrul autorităților administrației publice centrale. Scopul a fost de a spori nivelul de pregătire teoretică și practică a personalului cu funcții de execuție din cadrul autorităților administrației publice centrale, necesar exercitării eficiente a atribuțiilor de serviciu și comunicării cu cetățenii.

Prin organizarea celui de-al doilea curs **„Managementul autorității administrației publice locale”**, destinat secretarilor consiliilor raionale, din mun. Chișinău și Bălți, s-a urmărit scopul de a dezvolta competențele teoretice și practice într-o realizare eficientă a atribuțiilor funcționale. Printre cele mai importante obiective au fost: actualizarea cunoștințelor în domeniul cadrului normativ, dezvoltarea abilităților de planificare strategică în

satelor/comunelor, nou – aleși, a avut ca scop dezvoltarea competențelor acestora necesare pentru gestionarea eficientă a activității autorității publice locale.

Celelalte două cursuri, organizate de Academia de Administrare Publică în colaborare cu Direcția politică de cadre a Cancelariei de Stat și finanțate din Fondul Fiduciar Multidonator pentru realizarea reformei administrației publice centrale, **„Managementul resurselor umane”** și **„Abilități manageriale”**, au fost destinate personalului cu funcții de conducere din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale.

Obiectivele principale ale acestor cursuri au fost actualizarea cunoștințelor și dezvoltarea abilităților necesare funcționarilor publici în vederea gestionării mai eficiente a resurselor umane din administrația publică centrală și locală.

Noi apariții editoriale pentru funcționarii publici

Biblioteca Științifică a Academiei de Administrare Publică, acest izvor nesecat de cunoștințe de specialitate pentru funcționarii publici din republică, este în permanență îmbogățită cu noi apariții editoriale de autori din cadrul Academiei, precum și de la alte instituții și centre de cercetări științifice din țară. Despre ele colaboratorii bibliotecii informează operativ funcționarii din organele publice centrale și locale în scopul sporirii eficienței activității acestora.

În acest context, poate fi remarcată reîntâlnirea la sediul bibliotecii cu secretarii consiliilor raionale, mun. Chișinău și Bălți, participanți la cursul de instruire cu genericul **„Eficientizarea activității secretarului consiliului raional”**, desfășurat în cadrul AAP în perioada 02-06 aprilie 2012. Cu toate că întâlnirea nu a fost preconizată în programul de instruire, totuși organizatorii cursului au considerat necesară această vizită a secretarilor, absolvenți ai Academiei și, ulterior, participanți la diverse cursuri de instruire organizate sub egida AAP, ei devenind vechi prieteni ai bibliotecii.

Reîntâlnirea a fost deosebit de productivă în aspect informațional și documentar, cursanții luând cunoștință cu noul sediu al bibliotecii, noile servicii ce se prestează pentru beneficiari odată cu implementarea noilor tehnologii de moder-

Au fost prezentate 10 noi ediții: cursul de lecții **„Administrația publică”**, de fostul rector al AAP, regretatul M. Platon, culegerile **„Perfecționarea serviciului public prin managementul eficient al resurselor umane”** și **„Teoria și practica administrației publice”**, Ghidul alesului local” de T.Deliu, T.Manole și A.Groza, coord.ed: rectorul AAP V.Marina, A.Ionescu și Z.Avram, alte lucrări de valoare din domeniul administrației publice.

Aceste lucrări oferă un suport teoretic și practic în activitatea profesională a secretarilor consiliilor raionale și municipale. Au fost prezentate noile cărți și alte publicații în domeniul teoriei și practicii administrației publice, planificării strategice în sectorul public, publicații ce țin de gestionarea patrimoniului public și activității funcționarului public; transparența administrativă și accesul la informație în activitatea secretarului consiliului raional; aspecte privind procesul decizional în administrația publică, literatura ce se referă la comunicarea și normele de conduită a funcționarilor publici.

În finalul întâlnirii participanții la curs au avut parte de o discuție fructuoasă cu profesorii Academiei Tatiana Șaptefrăți și Ludmila Andrievschi, primind răspunsuri la un șir de întrebări în aspect practic și teoretic referitor la activitatea secretarilor

nizare a activității acestora și, desigur, s-a efectuat o trecere în revistă a noilor apariții editoriale și noilor intrări în colecțiile Bibliotecii în domeniul APL.

consiliilor raionale și orașenești.

Rodica SOBIESKI-CAMERZAN,
Șef Secție informare
și documentare a Academiei

Vaccin universal împotriva cancerului, descoperit de cercetătorii israelieni

Vaccinul universal împotriva cancerului, creat de cercetătorii israelieni, determină organismele pacienților să identifice și să anihileze celulele tumorale.

Compania Vaxil Biotherapeutics și cercetătorii de la Universitatea Tel Aviv spun că vaccinul lor anihilează o moleculă care se găsește în 90% dintre toate tipurile de cancer, printre care cel de sân și cel de prostată.

Rezultatele preliminare ale unor teste clinice în fază incipientă arată că vaccinul declanșează un răspuns imunitar al organismelor pacienților.

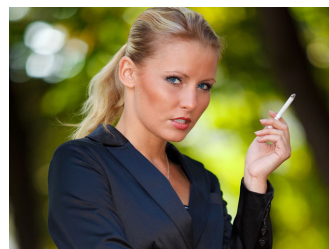
Ei spun că vaccinul va

putea fi folosit pentru combaterea tumorilor de dimensiuni reduse, dacă acestea sunt identificate din timp, și pentru prevenirea reapariției și răspândirii bolii în rândul pacienților care au urmat alte tratamente pentru combaterea cancerului.

Într-un test desfășurat la Centrul Medical Hadassah din Ierusalim, vaccinul a fost administrat la zece pacienți care sufereau de o formă de cancer de sânge. Toți cei șapte au căpătat o imunitate crescută față de celulele canceroase după ce le-a fost administrat vaccinul, iar trei dintre ei au scăpat de boală complet.

Oamenii de știință care au creat vaccinul speră acum să primească toate aprobările pentru a desfășura teste pe scară largă. Dacă testele viitoare vor avea și ele succes, vaccinul va ajunge pe piață în următorii șase ani.

cu 16% mai mulți receptori de nicotină în zona creierului cunoscută drept striatum, 17% mai mulți în cerebel și între 13% și 17% mai mulți în regiunea corticală. La femei, în schimb, diferențele între cele fumătoare și nefumătoare au fost nesemnificative.

De asemenea, specialiștii cred că alte elemente ale fumăturii, care nu au legătură

cu nicotina, precum mirosul și actul de a ține în mână o țigară, ar putea juca un rol major în menținerea obiceiului fumăturii la femei.

Deși motivul pentru care se înregistrează această diferență între sexe nu este cunoscut, specialiștii presupun că un rol important l-ar putea avea nivelul de progesteron. Nivelul acestor hormoni variază în funcție de stadiul ciclului menstrual, fiind mult mai crescut după ovulație. Studiul a scos la iveală faptul că nivelul ridicat de progesteron a fost asociat cu un număr redus de receptori activi, sugerând că hormonul ar putea bloca indirect receptorii.

Computerul identifică minci-noșii mai bine decât experții

Cercetătorii de la Universitatea Buffalo din New York au conceput un program software capabil să identifice dacă o persoană spune adevărul sau nu cu o acuratețe mai mare decât cea a celor mai buni interogatori umani.

Studiul a fost efectuat pe 40 de conversații înregistrate în cadrul unui studiu efectuat de psihologii universității. Clipurile video au fost oferite spre analiză atât unor experți în interogarea suspectilor, cât și unui software dedicat analizei mișcării ochilor. Dacă experții au detectat minciunile în 65% din cazuri, algoritmul conceput de experții universității a avut o rată de succes de 82,5%.

„Prin studiul nostru am dorit să aflăm dacă există anumite semnale pe care oamenii le emit atunci când mint și dacă computerele sunt capabile să le detecteze. În ambele cazuri, răspunsul este «da»”, a explicat Ifeoma Nwogu, profesor în cadrul laboratorului Center for Unified Biometrics and Sen-

sors al Universității Buffalo.

Pentru a identifica minci-noșii, algoritmul computerizat a urmărit mișcările ochilor în timp ce voluntarii răspundeau la întrebări banale, măsurând cât de des clipeau și frecvența cu care își schimbau privirea atunci când ofereau răspunsuri adevărate. Pe măsură ce discuția ajungea la subiectul în care voluntarii mințeau, software-ul măsoara

dacă tiparul mișcării ochilor este același cu cel identificat mai devreme. Dacă acesta nu se modifica, algoritmul concluzionează că voluntarul spune adevărul.

Acum, oamenii de știință doresc să îmbunătățească sistemul folosind o bază de date mai mare, rafinând acest algoritm până la punctul în care va putea fi util forțelor de ordine.

De ce femeile renunță greu la fumat?

Statisticile indică faptul că femeile renunță mult mai greu la fumat, comparativ cu bărbații, iar noi studii sugerează că acest lucru este cauzat de modul diferit în care creierul femeii răspunde la nicotină.

Se considera că, atunci când o persoană fumează, numărul receptorilor de nicotină din creier (care consolidează obiceiul de a fuma) ar crește. Acum, un nou studiu realizat de cercetătorii de la Universitatea Yale a demonstrat că acest lucru chiar se produce, dar numai în cazul bărbaților.

Studiul a fost realizat pe 52 de bărbați și 58 de femei,

dintre care jumătate erau fumători. Folosind un marker radioactiv care se cuplează cu un tip special de receptori de nicotină (care reprezintă principalul responsabil pentru dependența fizică față de nicotină, din creierul fiecărei persoane), cercetătorii au putut examina acești receptori.

Fumătorii care au participat la studiu au fost nevoiți să renunțe la fumat timp de o săptămână, pentru ca receptorii lor de nicotină să fie liberi pentru a se putea cupla cu markerul. Astfel, s-a putut constata că, spre deosebire de nefumători, fumătorii de sex masculin au avut aproximativ

Șeful unui Birou de Probațiune reținut de CCCEC

Ofițerii Direcției generale teritoriale „Sud” a Centrului anticorupție l-au reținut pe șeful unui Birou de Probațiune din cadrul Ministerului Justiției bănuț în fabricarea și punerea în circulație a banilor falși în valută străină.

În cadrul investigațiilor, s-a stabilit că funcționarul, acționând în comun cu alte persoane, la moment nestabilite, au elaborat o schemă prin care produceau în mod fraudulos și puneau în circulație bancnote cu valoarea nominală de 100 dolari SUA. Banii falși erau puși în circulație în piețele din capi-

tală, benzinării, precum și vânduți contra sumelor mai mici de dolari autentici.

Astfel, în vederea documentării schemei ilicite și stabilirii tuturor persoanelor implicate, sub controlul ofițerilor CCCEC, au fost achiziționați 6300 dolari falși contra sumei de 2600 dolari veritabili.

În rezultatul realizării unor măsuri operative de investigație de către ofițerii DGT „Sud”, făptuitorul a fost reținut în preajma unui local din capitală, în momentul în care acesta încerca să vândă 6300 dolari falși.

Astfel, în temeiul alin. 1), art. 236 Cod Penal al Republicii Moldova – „fabricarea și punerea în circulație a banilor falși în valută străină sau a titlurilor de valoare false”, a fost pornită o cauză penală a fost pornită care prevede o pedeapsă cu privațiune de libertate pe un termen de la 5 la 10 ani.

Condamnată pentru escrocherie

O femeie din capitală a ajuns pe banca acuzaților după ce a însușit ilegal 500 de euro sub pretextul perfectării actelor pentru redobândirea cetățeniei române.

Probele administrate de Procuratura sect. Râșcani au demonstrat că, în toamna anului 2010, inculpada a primit de la o femeie 500 euro pentru a-i perfectă actele necesare pentru re-

dobândirea cetățeniei române.

Escroaca a promis victimei că va primi toate actele, inclusiv și cetățenia în decurs de jumătate de an, însă a dispărut cu tot cu bani.

Recent, aceasta a fost condamnată la pedeapsă în formă de amendă în sumă de 12 mii lei cu achitarea în folosul victimei a prejudiciului material cauzat (500 euro).

5000 euro în schimbul unei decizii a fiscului

Ofițerii Centrului anticorupție au reținut un inspector fiscal din cadrul IFS Bălți, fiind bănuț de trafic de influență.

În fapt, acesta ar fi pretins și primit de la un agent economic mijloace bănești în sumă de 5000 euro pentru a influența

persoane cu funcții de răspundere din cadrul IFS Bălți întru adoptarea unei decizii favorabile antreprenorului în legătură cu rezultatele unui control efectuat la acesta.

În rezultatul măsurilor operative de investigații întreprinse, ofițerul fiscal a fost reținut în flagrant delict în biroul de serviciu. La momentul reținerii, suma de 5000 euro marcați „mită CCCEC”, care se afla în buzunarul stâng

al cămășii funcționarului, a fost predată benevol la cererea colaboratorilor CCCEC.

Pe acest caz, Centrul anticorupție a pornit o cauză penală conform semnelor componenței de infracțiune prevăzută la art. 326 alin. (2) Cod Penal al RM – „trafic de influență”, bănuțul riscând o pedeapsă cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani.

Inspector de la Piața Centrală reținut cu mită

Ofițerii Centrului anticorupție au reținut în flagrant delict un angajat al Î. M. „Piața Centrală” fiind bănuț de trafic de influență.

Angajatul Pieței Centrale din mun. Chișinău a pretins de la un locuitor al raionului Călărași mijloace bănești în sumă de 8000 euro, susținând că are influență asupra directorului

Î.M. „Piața Centrală”, în vederea oferirii ultimului a unui loc de comerț (gheretă) pe teritoriul pieței.

Astfel, reținerea bănuțului a avut loc în incinta unui local din capitală după primirea celor 8000 euro marcați „mită CCCEC”, bani care au fost depistați în buzunarul drept al hainei bănuțului, fiind predați benevol la cererea colaboratorilor CCCEC.

Pe numele angajatului a fost pornită o cauză penală în temeiul lit. a), al. 3), art. 326 Cod Penal al Republicii Moldova – „trafic de influență”. Dacă acesta va fi găsit vinovat, riscă o pedeapsă cu privațiune de libertate de la 3 la 7 ani și cu amendă de la 10.000 la 30.000 lei.

Un taximetrist reținut pentru trafic de influență

Un taximetrist din capitală a fost reținut de către colaboratorii Centrului anticorupție fiind bănuț de trafic de influență.

Susținând că are influență asupra colaboratorilor Poliției rutiere a mun. Chișinău și îi poate determina pe aceștia să nu-l tragă la răspundere contravențională pentru comiterea unui accident de circulație, taximetristul a pretins de la declarant suma de 700 euro pe care urma să o transmită polițiștilor.

În rezultatul efectuării unor măsuri operative de investiga-

ție, taximetristul a fost reținut în flagrant delict după primirea sumei de 700 euro

În urma percheziției desfășurate în autoturismul personal, sub bancheta din față au fost depistați banii marcați „mită CCCEC”.

Dacă bănuțul va fi găsit vinovat, el riscă o pedeapsă cu amendă de până la 60 000 lei sau privațiune de libertate de la 2 la 6 ani.

Serviciile de presă ale Procuraturii Generale și CCCEC

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

ERASMUS

Erasmus este parte a programului comunitar de educație So-crates și cuprinde acțiuni destinate cooperării europene în domeniul învățământului superior. Prin Erasmus este sprijinită dezvoltarea dimensiunii europene a studiilor universitare și postuniversitare, programul acoperind toate disciplinele și domeniile de studiu.

Programul Comunității Europene în domeniul învățământului superior este interesat de creșterea calității și întărirea dimensiunii europene a învățământului superior prin încurajarea cooperării transnaționale între universități, impulsivitatea mobilității europene, precum și îmbunătățirea transparenței și a recunoașterii academice a studiilor și calificărilor în cadrul Uniunii Europene. Erasmus este alcătuit dintr-o multitudine de activități, precum schimburi de studenți și de profesori, dezvoltarea comună a unor programe de studii (dezvoltare curriculară), programe internaționale intensive, rețele tematice între departamente și facultăți din toată Europa, cursuri de limbi străine (EILC), sistemul european de credite transferabile (ECTS). Acțiunea Erasmus este orientată către instituțiile de învățământ superior și către studenții și cadrele didactice din toate cele 27 de state membre ale Uniunii Euro-

pene, cele trei state ale Spațiului Economic European (Islanda, Liechtenstein și Norvegia) și Turcia. În prezent, 2199 de instituții de învățământ superior din 31 de state participă la programul Erasmus. De la crearea acestui program în 1987, peste 1 200 000 de studenți au beneficiat de o perioadă de studiu în străinătate prin Erasmus.

EURO (EUR)

Euro (EUR; €) este numele monedei unice europene care a luat naștere la 1 ianuarie 1999, odată cu intrarea în faza a treia a Uniunii Economice și Monetare, pentru început ca monedă de cont, iar de la 1 ianuarie 2002 circulă efectiv pe piață (la început în paralel cu monedele naționale ale statelor membre din Zona euro, iar de la 1 iulie 2002 a devenit singura monedă a lor). Euro a înlocuit, astfel, ECU.

Utilizarea monedei euro are ca principale rezultate: o mai bună transparență a prețurilor și serviciilor în cadrul Zonei euro, eliminarea riscului ratei de schimb în tranzacțiile comerciale cu alți membri ai Zonei euro, eliminarea comisioanelor de conversie dintr-o monedă națională în alta, creșterea eficienței piețelor financiare și monetare, o mai bună integrare economică între partenerii europeni, o mai bună distribuire a resurselor.

Statele participante la Zona

euro sunt: Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxembourg, Olan-

da, Portugalia, Slovenia, Spania. Începând cu 2008, au trecut la moneda euro Ciprul și Malta, iar Slovacia de la 1 ianuarie 2009.

Pentru ca un stat să adere la Zona euro, Comisia Europeană trebuie să facă propunerea, Parlamentul European - să o aprobe și în cele din urmă decizia aparține Consiliului Uniunii Europene. Tot Consiliul, după ce consultă Banca Centrală Europeană, stabilește rata de schimb la care euro va înlocui moneda națională.

Simbolul grafic ales pentru

euro este litera greacă epsilon, cu referire la prima literă din cuvântul Europa. Cele două linii paralele reprezintă stabilitatea monedei euro. Abrevierea oficială pentru euro este EUR, înregistrată la Organizația Internațională pentru Standardizare (ISO), fiind folosită în afaceri, în scopuri financiare și comerciale.

1 euro = 100 de eurocenți. Există opt monede euro, cu următoarele valori nominale: 1, 2, 5, 10, 20 și 50 cenți, 1 € și 2 €. Una din fețe este comună tuturor monedelor și pe ea e marcată valoarea. A doua față este diferită de la o țară la alta, având marcat un simbol național sau efigia șefului statului. Există șapte bancnote euro, cu următoarele valori nominale: 5, 10, 20, 50, 100, 200, și 500 €. Ele sunt identice pe ambele părți pentru toată Zona euro. Ilustrațiile de pe ele reprezintă poduri, ferestre, porți și se înscriu în tematica „vârstele și stilurile Europei”.

Rectoratul, comitetul sindical, corpul profesoral-didactic și angajații Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova exprimă sincere și profunde condoleanțe doamnei Ecaterina Barbaroș, doctor în economie, conferențiar universitar la Catedra economie și management public, în legătură cu decesul prematur al soțului său,

Mihail BARBAROȘ

doctor habilitat, profesor universitar, șef al Catedrei de pomicultură a Universității Agrare de Stat din Moldova.

Dumnezeu să-l odihnească în pace cu dreptii.

Abonarea 2012

Continuă abonarea pentru anul 2012 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **“Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Ion AXENTI - șef secție

Mihai MANEA - specialist principal

Sergiu PÎSLARU - specialist principal, designer

Elena BALMUȘ - specialist coordonator

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 13.04.2012

E-mail: sep@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova